

Godkännande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2007/08:144 Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet.

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner ett inom Europeiska unionen upprättat utkast till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet. Rambeslutet innehåller bestämmelser om vad som ska vara kriminaliserat i fråga om brott som rör deltagande i en kriminell organisation. Vidare reglerar rambeslutet bl.a. ansvar och sanktioner för juridiska personer liksom frågor om domstols behörighet. I propositionen redovisar regeringen sin bedömning av vilken lagstiftning som behövs för att genomföra rambeslutet. Propositionen innehåller dock inga lagförslag.

Det har inte väckts några motioner med anledning av propositionen.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner utkastet till rambeslut.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
Godkännande av rambeslutet	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Utkast till rambeslut	9
<i>Bilaga 3</i>	
Utkast till uttalanden	24
<i>Bilaga 4</i>	
Lagrådets yttrande	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Godkännande av rambeslutet

Riksdagen godkänner det inom Europeiska unionen upprättade utkastet till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:144.

Stockholm den 5 juni 2008

På justitieutskottets vägnar

Inger Davidson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger Davidson (kd), Henrik von Sydow (m), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Karl Gustav Abramsson (s), Inge Garstedt (m), Christer Adelsbo (s), Helena Bouveng (m), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp), Anders Hansson (m), Katarina Brännström (m), Karin Nilsson (c), Kjell Eldensjö (kd) och Mildred Thulin (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 19 januari 2005 lade Europeiska kommissionen fram ett förslag till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet (KOM[2005] 6 slutlig). Syftet med förslaget var att, i enlighet med artiklarna 29, 31 e samt 34.2 i fördraget om Europeiska unionen, tillnärma medlemsstaternas lagstiftning när det gäller brott som rör deltagande i en kriminell organisation. Europaparlamentet lämnade den 26 oktober 2005 sitt yttrande över förslaget (P6_TA[2005]0405). Ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor samt räddningstjänst (RIF-rådet) behandlade förslaget vid sina möten den 1 december 2005 och den 27–28 april 2006. Vid det senare mötet nåddes en principöverenskommelse om innehållet i rambeslutet, även om en medlemsstat reserverade sig med hänvisning till en för tillfället pågående regeringsombildning. Reservationen lyftes formlöst ett antal månader senare.

Under förhandlingsarbetet har information lämnats till och samråd skett med riksdagen. Företrädare för Justitiedepartementet har vid två tillfällen lämnat information i justitieutskottet (se utskottets sammanträdesprotokoll 2005/06:12 och 2005/06:30). Ärendet har vidare behandlats vid två sammanträden i EU-nämnden (se EU-nämndens stenografiska uppteckningar 2005/06:12 och 2005/06:34).

Inom Justitiedepartementet har departementspromemorian Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet (Ds 2008:6) utarbetats. Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2008/499/L5).

Några lagförslag med anledning av rambeslutet presenteras inte i propositionen. Däremot innehåller propositionen en beskrivning av i vilka avseenden det kommande rambeslutet enligt regeringen bedöms kräva lagändringar. Regeringen anger i propositionen att den avser att återkomma till riksdagen med förslag till lagändringar.

Utkastet till rambeslut har granskats av EU:s s.k. juristlingvister. Utkastet i dess senaste lydelse på svenska finns i *bilaga 2*. Utkast till uttalanden av rådet respektive kommissionen i anslutning till rambeslutets antagande finns i *bilaga 3*.

Med stöd av 4 kap. 11 § andra stycket riksdagsordningen har företrädarna för socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet de gröna begärt Lagrådets yttrande över huruvida det i regeringens proposition intagna utkastet till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet kan innebära att nationella regler avseende grundläggande rättigheter eller friheter, såsom mötesfrihet, föreningsfrihet, tryckfrihet eller yttrandefrihet, reduceras eller begränsas. Lagrådet konstaterar i sitt yttrande att ett utkast till rambeslut som det föreliggande – där ett rambeslut anses bindande för EU:s medlemsstater när det gäller vilka mål som ska uppnås men där det

överlåts på de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för att nå målen – inte faller inom begreppet lagförslag i 8 kap. 18 § regeringsformen. Lagrådet noterar vidare att det remitterade ärendet inte heller i övrigt innehåller något lagförslag som kan bli föremål för Lagrådets granskning med stöd av 8 kap. 18 § regeringsformen. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner ett inom Europeiska unionen upprättat utkast till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet.

Rambeslutet innehåller bestämmelser om vad som ska vara kriminaliserat i fråga om brott som rör deltagande i en kriminell organisation. Vidare reglerar rambeslutet bl.a. ansvar och sanktioner för juridiska personer liksom frågor om domstols behörighet.

I propositionen görs en bedömning av vilka lagändringar rambeslutet kan komma att föranleda för svensk del. Några förslag till lagändringar läggs dock inte fram i detta sammanhang.

Utskottets överväganden

Godkännande av rambeslutet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner det inom EU upprättade utkastet till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen ska godkänna utkastet till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet. I rambeslutet finns bestämmelser om vad som ska vara kriminaliserat i fråga om brott som rör deltagande i en kriminell organisation. Vidare reglerar rambeslutet bl.a. ansvar och sanktioner för juridiska personer liksom frågor om domstols behörighet.

Rambeslutet inleds med definitioner av begreppen kriminell organisation och strukturerad sammanslutning (*artikel 1*). Definitionen av begreppet kriminell organisation har betydelse för frågan vilka kategorier av brott som instrumentet kan anses omfatta. Enligt regeringen får rambeslutet anses omfatta sådana gärningar som normalt är att förknippa med organiserad brottslighet t.ex. stöld, rån, bedrägeri, penningförfalskning, dobbleri, koppleri, bestickning, narkotikabrott, vapenhandel, smuglingsbrott och människosmuggling. När det gäller rambeslutets tänkta omfattning framhåller regeringen att skrivningarna i rambeslutets ingress för svenskt vidkommande utgör ett stöd för att rambeslutet inte inskränker mötes- och föreningsfriheten sådan den kommer till uttryck i regeringsformen och inte heller inverkar på den svenska ordningen för straffrättsligt ensamansvar för tryck- och yttrandefrihetsbrott. De gärningar som enligt instrumentet ska vara straffbelagda framgår av *artikel 2*. Bestämmelsen anvisar två olika sätt på vilka medlemsstaterna kan fullgöra sina åtaganden. De krav som rambeslutet ställer i fråga om påföljder för sådana brott anges i *artikel 3*. I *artikel 4* finns fakultativa regler om att påföljden kan lindras eller helt efterges. I vilken utsträckning juridiska personer kan göras ansvariga för den typ av brottslighet som omfattas av rambeslutet och vilka sanktioner som de ska kunna drabbas av framgår av *artikel 5 och 6*. I *artiklarna 7 och 8* ges bestämmelser om domsrätt och samordning av åtal samt att det för utredning av åtal för de brott som rambeslutet avser inte får ställas krav på att brottsoffret har anmält saken, i varje fall inte när det gäller handlingar som har utförts på medlemsstatens territorium. Avslutningsvis ges i *artiklarna 9–12* bestämmelser om bl.a. genomförande och ikraftträdande.

Utskottets ställningstagande

Uppgiften att bekämpa organiserad brottslighet ankommer i första hand på var och en av EU:s medlemsstater. Sådan brottslighet är dock ofta gränsöverskridande. Genom rambeslutet möjliggörs en samlad insats på unionsnivå i kampen mot organiserad brottslighet. Utskottet delar regeringens bedömning att ett väl fungerande samarbete mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter är en viktig förutsättning för ett effektivt ingripande mot organiserad brottslighet och att rambeslutet kan förväntas underlätta ett sådant samarbete vid utredning och beivrande av brott som begås i organiserade former.

Utskottet anser att riksdagen bör godkänna propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:144 Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet:

Riksdagen godkänner det inom Europeiska unionen upprättade utkastet till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet (avsnitt 6).

BILAGA 2

Utkast till rambeslut

EUROPEISKA
UNIONENS RÅD

Bryssel den 22 januari 2008

Interinstitutionellt ärende:
2005/0003 (CNS)

12279/2/06
REV 2 (sv)

CRIMORG 132
OC 597

RÄTTSAKTER OCH ANDRA INSTRUMENT

Ärende: RÅDETS RAMBESLUT om kampen mot organiserad brottslighet

GEMENSAM INSTÄLLNING

Tidsfrist för samråd för Bulgarien och Rumänien: 29.9.2006

12279/2/06 REV 2 (sv)

DG H 2B

AGS,JM/sl

SV

RÅDETS RAMBESLUT 2006/.../RIF**av den****om kampen mot organiserad brottslighet**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 29 samt artiklarna 31.1 c och 34.2 b,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europarlamentets yttrande¹, och

¹ Yttrandet avgivet efter icke-obligatoriskt samråd (ännu ej offentliggjort i EUT).

av följande skäl:

- (1) Syftet med Haagprogrammet är att förbättra unionens och medlemsstaternas gemensamma kapacitet att bland annat bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet. Detta mål skall uppnås framförallt genom tillnärmning av lagstiftningen. Farorna med, och mångfaldigandet av, de kriminella organisationerna kräver att det ges ett verkningsfullt svar på medborgarnas förväntningar och medlemsstaternas egna krav genom närmare samarbete mellan Europeiska unionens medlemsstater. I punkt 14 i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Bryssel den 4–5 november 2004 påpekas i detta sammanhang att Europas medborgare förväntar sig att Europeiska unionen, samtidigt som den säkerställer respekten för de grundläggande fri- och rättigheterna, på ett effektivare sätt gemensamt tar itu med gränsöverskridande problem som organiserad brottslighet.
- (2) I sitt meddelande av den 29 mars 2004 om vissa åtgärder som bör vidtas för att bekämpa terrorism och annan grov brottslighet ansåg kommissionen att lagstiftningen mot organiserad brottslighet inom EU måste skärpas och uppgav att den kommer att utarbeta ett rambeslut, som skall ersätta gemensam åtgärd 1998/733/RIF av den 21 december 1998 om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott¹.

¹ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

- (3) I punkt 3.3.2 i Haagprogrammet anges att tillnärmningen av materiell straffrätt syftar till att underlätta ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden samt polissamarbete och rättsligt samarbete i brottmål och berör delar av särskilt grov brottslighet med gränsöverskridande dimensioner samt att förtur bör ges åt brottsområden som särskilt nämns i fördragen. Definitionen av brott som rör deltagande i en kriminell organisation bör därför tillnärmas i alla medlemsstaterna. Detta rambeslut bör därför omfatta brott som normalt begås inom ramen för en kriminell organisation. I rambeslutet bör dessutom föreskrivas att sanktioner som motsvarar dessa brotts svårhetsgrad utdöms för fysiska och juridiska personer som begått eller är ansvariga för sådana brott.
- (4) Förpliktelserna enligt artikel 2 a bör inte påverka medlemsstaternas frihet att definiera andra grupper av personer som kriminella organisationer, t.ex. grupper vars syfte inte är ekonomisk eller annan materiell vinning.
- (5) Förpliktelserna enligt artikel 2 a bör inte påverka medlemsstaternas frihet att tolka termen *brottslig verksamhet* som att den innebär utförande av faktiska handlingar.
- (6) Europeiska unionen bör bygga vidare på det viktiga arbete som har gjorts av internationella organisationer, särskilt FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (Palermokonventionen), som ingicks på Europeiska gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2004/579/EG¹.

¹ EUT L 261, 6.8.2004, s. 69.

- (7) Eftersom målen för detta rambeslut inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen med tillämpning av artikel 2 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (8) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 6 och 49. Inget i detta rambeslut är avsett att reducera eller begränsa nationella regler avseende grundläggande rättigheter eller friheter, såsom korrekt rättsförfarande, strejkrätt, mötesfrihet, föreningsfrihet, tryckfrihet eller yttrandefrihet, inbegripet envars rätt att tillsammans med andra bilda och ansluta sig till fackföreningar för att försvara sina intressen samt den närliggande rätten att demonstrera.
- (9) Gemensam åtgärd 1998/733/RIF bör därför upphöra att gälla.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

*Artikel 1**Definitioner*

I detta rambeslut avses med

1. *kriminell organisation*: en strukturerad sammanslutning, som har inrättats under en tid, av mer än två personer som handlar i samförstånd för att begå brott som bestraffas med frihetsberövande eller en frihetsberövande säkerhetsåtgärd på maximalt minst fyra år eller en strängare sanktion, för att direkt eller indirekt erhålla ekonomiska eller materiella fördelar.
2. *strukturerad sammanslutning*: en sammanslutning som inte tillkommit slumpartat i det omedelbara syftet att begå ett brott eller som inte nödvändigtvis har formellt fastställda roller för medlemmarna, kontinuitet i sammansättningen eller en utarbetad struktur.

*Artikel 2**Brott som rör deltagande i en kriminell organisation*

Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att se till att den ena eller båda av följande typer av beteende som rör en kriminell organisation betraktas som brottsliga gärningar.

- a) Beteendet hos en person, som med avsikt och med kunskap om antingen den kriminella organisationens syfte och allmänna verksamhet eller organisationens avsikt att begå brotten i fråga, aktivt deltar i organisationens brottsliga verksamhet, vari inbegrips tillhandahållande av information eller materiellt stöd, rekrytering av nya medlemmar och alla former av finansiering av verksamheten, med vetskap om att deltagandet kommer att bidra till genomförandet av organisationens brottsliga verksamhet.
- b) Det beteende hos en person som utgörs av en överenskommelse med en eller flera personer om en verksamhet, som om den genomförs innebär att brott som avses i artikel 1 begås, även om personen i fråga inte deltar i det egentliga genomförandet av verksamheten.

*Artikel 3**Sanktioner*

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som krävs för att se till att
 - a) det brott som avses i artikel 2 a beläggs med ett maximalt fängelsestraff på minst 2–5 år, eller
 - b) att det brott som avses i artikel 2 b beläggs med samma maximala fängelsestraff som det brott som överenskommelsen avser eller med ett maximalt fängelsestraff på minst 2–5 år.
2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att det faktum att brotten som avses i artikel 2, vilka fastställs av denna medlemsstat, har begåtts inom ramen för en kriminell organisation får betraktas som en försvårande omständighet.

*Artikel 4**Särskilda omständigheter*

Varje medlemsstat får vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att de sanktioner som avses i artikel 3 kan lindras, eller att gärningsmannen får undantas från sanktioner, om denne till exempel

- a) avstår från sin brottsliga verksamhet, och
- b) förser administrativa eller rättsliga myndigheter med sådana uppgifter som de inte skulle ha kunnat erhålla på annat sätt och som hjälper dem att
 - i) förebygga, göra slut på eller mildra effekterna av brottet,
 - ii) identifiera eller väcka åtal mot de övriga gärningsmännen,
 - iii) finna bevis,
 - iv) beröva den kriminella organisationen medel som erhållits på olaglig väg eller vinning av dess brottsliga verksamhet, eller
 - v) förhindra att andra brott enligt artikel 2 begås.

*Artikel 5**Juridiska personers ansvar*

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att juridiska personer kan hållas ansvariga för något av de brott som avses i artikel 2 och begås till deras förmån av någon person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation, och som har en ledande ställning inom den juridiska personen, grundad på något av följande:
 - a) Befogenhet att företräda den juridiska personen.
 - b) Befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar.
 - c) Befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.
2. Medlemsstaterna skall även vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att en juridisk person kan hållas ansvarig när brister i den övervakning eller kontroll som skall utföras av en person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person som är underställd den juridiska personen att till förmån för denna begå något av de brott som avses i artikel 2.
3. Den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 skall inte påverka straffrättsliga förfaranden mot de fysiska personer som är gärningsmän eller medhjälpare till något av de brott som avses i artikel 2.

4. I detta rambeslut avses med *juridisk person* varje enhet som har ställningen som juridisk person enligt tillämplig lagstiftning, med undantag av stater eller offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer.

Artikel 6

Sanktioner för juridiska personer

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att en juridisk person som hållits ansvarig i enlighet med artikel 5.1 kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, vilka skall innefatta bötesstraff eller administrativa avgifter och eventuellt andra sanktioner, såsom till exempel
 - a) frångående av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
 - b) tillfälligt eller permanent näringsförbud,
 - c) rättslig övervakning,
 - d) rättsligt beslut om avveckling av verksamheten, eller
 - e) tillfällig eller permanent stängning av inrättningar som har utnyttjats för att begå brottet.
2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att en juridisk person som hållits ansvarig i enlighet med artikel 5.2 kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner eller åtgärder.

*Artikel 7**Behörighet och samordning av åtal*

1. Varje medlemsstat skall se till att dess behörighet omfattar åtminstone sådana fall där de brott som avses i artikel 2 har begåtts
 - a) helt eller delvis inom dess territorium, oavsett var den kriminella organisationen är baserad eller varifrån den utövar sin brottsliga verksamhet,
 - b) av en av dess medborgare, eller
 - c) till förmån för en juridisk person som är etablerad på den medlemsstatens territorium.

En medlemsstat får, om de brott som avses i artikel 2 begås utanför dess territorium, besluta att inte, eller endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter, tillämpa de behörighetsregler som avses i leden b och c.

2. När ett brott som avses i artikel 2 omfattas av fler än en medlemsstats behörighet och vilken som helst av dessa stater har faktisk möjlighet att åtala på grundval av samma omständigheter, skall de berörda medlemsstaterna samarbeta för att besluta vilken av dem som skall åtala gärningsmännen, i syfte att om möjligt centralisera förfarandena till en enda medlemsstat. I detta syfte får medlemsstater anlita Eurojust eller alla andra organ eller mekanismer som inrättats i Europeiska unionen för att underlätta samarbetet mellan de rättsliga myndigheterna och samordningen av deras verksamhet. Särskild hänsyn skall tas till att den åtalande medlemsstaten skall vara den medlemsstat
 - a) inom vars territorium brottet begåtts,

- b) i vilken gärningsmannen är medborgare eller bosatt,
 - c) som offren härstammar från,
 - d) inom vars territorium brottslingen påträffades.
3. En medlemsstat som i enlighet med sin lagstiftning ännu inte utlämnar eller överlämnar sina egna medborgare skall vidta de åtgärder som krävs för att fastställa sin jurisdiktion över, och för att i tillämpliga fall väcka åtal för, det brott som avses i artikel 2, då detta har begåtts av en av statens medborgare utanför dess territorium.
4. Genom denna artikel utesluts inte utövande av den straffrättsliga behörighet som fastställts enligt nationell lag i en medlemsstat.

Artikel 8

Avsaknad av krav på ett brottsoffers anmälan eller anklagelse

Medlemsstaterna skall se till att utredning av eller åtal för de brott som avses i artikel 2 inte är avhängigt av ett brottsoffers anmälan eller anklagelse, i varje fall när det gäller handlingar som har utförts på medlemsstatens territorium.

*Artikel 9**Upphävande av befintliga bestämmelser*

Gemensam åtgärd 98/733/RIF skall upphöra att gälla.

Hänvisningar till deltagande i en kriminell organisation enligt vad som avses i gemensam åtgärd 98/733/RIF i de åtgärder som har antagits i enlighet med avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen skall anses som hänvisningar till deltagande i en kriminell organisation enligt detta rambeslut.

*Artikel 10**Genomförande och rapporter*

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som krävs för att följa bestämmelserna i detta rambeslut före den*
2. Medlemsstaterna skall till rådets generalsekretariat och kommissionen före den ...* överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport som utarbetats med hjälp av denna information och en skriftlig rapport från kommissionen skall rådet före den ...** bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

* EUT: 18 månader efter dagen för offentliggörande.

** EUT: Fyra år efter dagen för offentliggörande.

*Artikel 11**Territoriellt tillämpningsområde*

Detta rambeslut skall tillämpas på Gibraltar.

*Artikel 12**Ikraftträdande*

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar

Ordförande

BILAGA 3

Utkast till uttalanden

Bilaga A till BILAGAN

Uttalande från rådet

"Rådet förklarar att när ett lämpligt kommande rättsligt instrument om behörighetskonflikter träder i kraft kommer rådet att överväga om det rättsliga instrumentet bör ersätta artikel 7 i det nu gällande rambeslutet om kampen mot organiserad brottslighet enligt bestämmelserna i det rättsliga instrumentet."

Uttalande från kommissionen som Frankrike och Italien ansluter sig till

"Kommissionen anser inte att rambeslutet om kampen mot organiserad brottslighet uppfyller det mål som kommissionen önskade när det gällde den gemensamma åtgärden 98/733/RIF om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott och när det gällde Förenta nationernas konvention om gränsöverskridande organiserad brottslighet som antogs den 15 november 2000 och som gemenskapen har varit part i sedan den 29 april 2004. Rambeslutet uppnår inte miniminivån för tillnärmning av rättsakter om ledning av och deltagande i en kriminell organisation på grundval av ett enda begrepp för en sådan organisation som kommissionen föreslagit och som redan antagits i rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism. Dessutom ger rambeslutet medlemsstaterna möjlighet att underlåta att införa begreppet kriminell organisation och i stället fortsätta att tillämpa befintlig nationell straffrätt genom att tillämpa allmänna regler för deltagande i och förberedelse av särskilda brott.

Kommissionen måste därför konstatera att rambeslutet inte uppfyller målet att tillnära lagstiftning om kampen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet såsom fastställs i Haagprogrammet."

BILAGA 4

Lagrådets yttrande

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-05-26

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, regeringsrådet Nils Dexe och justitierådet Lars Dahllöf.

Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet

Riksdagens justitieutskott har den 20 maj 2008 med stöd av 4 kap. 11 § andra stycket riksdagsordningen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över huruvida det i regeringens proposition 2007/08:144 (Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet) intagna utkastet till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet kan innebära att nationella regler avseende grundläggande rättigheter eller friheter, såsom mötesfrihet, föreningsfrihet, tryckfrihet eller yttrandefrihet, reduceras eller begränsas.

Ärendet har inför Lagrådet föredragits av föredraganden i justitieutskottet Pernilla Flanck Zetterström och ämnesrådet i Justitiedepartementet Patrik Ömsved.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Enligt huvudregeln i 4 kap. 11 § första stycket första meningen riksdagsordningen skall en statlig myndighet lämna upplysningar och avge yttrande, då ett utskott begär det. I samband med beslutet att inhämta Lagrådets yttrande har justitieutskottet hänvisat till andra stycket i samma paragraf. Av detta framgår att om minst fem ledamöter i ett utskott vid behandlingen av ett ärende begär det, skall

utskottet inhämta upplysningar eller ett yttrande enligt första stycket. Lagrådet, som ingår bland de statliga myndigheterna, konstaterar att en skyldighet i princip föreligger för Lagrådet att avge ett yttrande.

Samtidigt måste uppmärksammas vad Lagrådets uppgift är enligt regeringsformen. I 8 kap. 18 § första stycket regeringsformen föreskrivs att det skall finnas ett lagråd för att avge yttrande över lagförslag. Lagrådets granskningsområde framgår av andra stycket i samma paragraf. Det anges där att yttrande av Lagrådet bör inhämtas innan riksdagen beslutar grundlag om tryckfriheten eller om motsvarande frihet att yttra sig i ljudradio, television och vissa liknande överföringar samt tekniska upptagningar, lag om begränsning av rätten att taga del av allmänna handlingar, lag som avses i 2 kap. 3 § andra stycket, 12 § första stycket, 17-19 §§ eller 22 § andra stycket regeringsformen eller lag som ändrar eller upphäver sådan lag, lag om kommunal beskattning, lag som avses i 2 eller 3 § detta kapitel eller lag som avses i 11 kap. regeringsformen, om lagen är viktig för enskilda eller från allmän synpunkt.

Frågan är om det remitterade ärendet faller inom ramen för vad Lagrådet skall granska enligt vad som föreskrivs i 8 kap. 18 § regeringsformen (jfr Lagrådets yttranden den 20 maj 2003 och den 24 januari 2007 över "Lagstiftning om Sveriges indelning i landsting m.m." respektive "Harmoniserad patenträtt").

Av prop. 2007/08:144 som har bifogats remissen från justitieutskottet framgår att regeringen föreslår att riksdagen godkänner ett inom Europeiska unionen upprättat utkast till rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet. I propositionen görs en bedömning av vilka lagändringar rambeslutet kan komma att föranleda för svensk del. Några förslag till lagändringar läggs dock inte fram i propositionen.

Vid föredragningen inför Lagrådet har uppgetts av företrädare för Justitiedepartementet att ett förslag till lagändringar för att genomföra ett rambeslut kan föreligga tidigast under hösten år 2008. Sådana ändringar avses främst inriktade på nykriminalisering av förberedelse till vissa i propositionen uppräknade brott och inte några ändringar i regeringsformen (jfr a. prop. s. 15 f). I detta sammanhang noterar Lagrådet att i punkten 8 av ingressen till utkastet till rambeslut (jfr a. prop. s. 27) framhålls följande: "Inget i detta rambeslut är avsett att reducera eller begränsa nationella regler avseende grundläggande rättigheter eller friheter, såsom korrekt rättsförfarande, strejkrätt, mötesfrihet, föreningsfrihet, tryckfrihet eller yttrandefrihet, inbegripet envars rätt att tillsammans med andra bilda och ansluta sig till fackföreningar för att försvara sina intressen samt den närliggande rätten att demonstrera."

Lagrådet kan konstatera att ett utkast till rambeslut som det föreliggande – där ett rambeslut anses bindande för EU:s medlemsstater när det gäller vilka mål som skall uppnås men där det överläts på de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för att nå målen – inte faller inom begreppet lagförslag i 8 kap. 18 § regeringsformen. Inte heller i övrigt innehåller det remitterade ärendet något lagförslag som kan bli föremål för Lagrådets granskning med stöd av 8 kap. 18 § regeringsformen.

Lagrådet vill vidare erinra om att en gängse princip är att frågor om följdlagstiftning till en internationell överenskommelse tas upp samtidigt med frågan om godkännande av överenskommelsen. Frågor av det här slaget och om de särskilda förhållanden och problem som kan råda vid rambeslut har redan tidigare uppmärksammats av Lagrådet (jfr Lagrådets yttranden den 13 december 2002 och den 27 juni 2003 över förslag till bl.a. lag om straff för terroristbrott respektive bl.a. förslag till lag om överlämnande enligt en europeisk

arresteringsorder). Lagrådet finner inte skäl att göra annan bedömning än den som redovisats i dessa ärenden.